

Minister til Hjelpe ved ikke at indbrømme ham en saadan arbitrair Myndighed, idet vi herved sætte ham istand til at afvise de mange Inddragender, der ellers vilde indkomme om Fritagelse. Den ærede Minister har med Hensyn til samtlige Endringsforslag til §§ 2 og 3 udtalt, at han ikke har noget Videre mod dem at erindre. Jeg maa takke ham derfor, da jeg deri seer en Bevidnelse af, at han ikke vil bortvise Udvalgets Forslag, uden forsaavidt han finder det aldeles nødvendigt. Med Hensyn til Endringsforslaget til § 4, hvorefter det ikke skal kunne forlanges, at en afbrændt Kirke skal gjenopføres i større Dimensioner end forhen, finder han Betænelighed, idet han paastaer, at det præjudicerer det Spørgsmaal, som § 5 omhandler. Det forekommer mig imidlertid indlysende, at § 5 ogsaa maa kunne komme til Anvendelse efter dette Forslag. Dersom der var nebbændt en Kirke, og den ærede Minister ansaae det afgjort, at den ikke havde været rummelig nok efter § 5, og at det derfor ikke vilde være tilstrækkeligt, at den gjenopførtes i samme Dimensioner, troer jeg, at de Fordringer, som gjøres i § 5, ogsaa vilde kunne gjøres med Hensyn til den Kirke, som skulde gjenopføres ifølge § 4. Dersom Kirkeeieren nemlig ikke vilde gaae ind paa de i saa Henseende stillede Fordringer, vilde Ministeriet jo kunne sige til ham: Saa bliv, indtil Du har opført den nye Kirke efter § 4; vi komme da bagefter og benytte § 5, idet vi bevise, at den Kirke, som saa staaer, er for lille. Kirkeeieren vilde da, for at dette ikke skulde stee, finde sig i, at disse Undersøgelser anstilledes, førend han havde gjenopbygget Kirken, og de samme Bestemmelser, som ere forestrebne med Hensyn til de bestaaende Kirker, vilde da ogsaa komme til Anvendelse paa den Kirke, der skulde gjenopføres. Hvad nu disse Bestemmelser i § 5 angaaer, skal jeg tillade mig at gjøre opmærksom paa, at vi ere gaaede ind paa Grundtanken i Udkastet, den nemlig, at naar en Kirke ikke er saa rummelig, at der ved den almindelige Guds-tjeneste er tilstrækkelig Plads for de i Sognet bosiddende Kirkegængere, med Undtagelse af saa extraordinære Leiligheder som Confirmation, der jo samler et ganske usædvanligt Antal, saa skal den udvides; men derimod har Udvalget

ikke trostet sig til at afgjøre, hvem Befostringen ved Udvidelsen skal paahvile. Udvalget har troet, at dette i hvert enkelt Tilfælde maatte komme til at berøve paa, hvad der havde foraarsaget Nødvendigheden af Udvidelsen. Udvalget har eksempelvis anført, at naar der var blevet anlagt en Handelsplads, hvorved Folkeantallet var forøget og Kirken altsaa bleven for lille, da burde den nye Befolkning, der foraarsagede Udvidelsen, og som ellers ikke bidrog Noget til Kirken, være forpligtet til idetmindste at deeltage i de Befostringer, Udvidelsen medførte. Det Samme gjælder, naar der er anlagt en stor Fabrik i Sognet, idet det da vilde være meget ubilligt, om Fabrikeieren, skøndt han ikke bidrog Noget til Kirken, skulde kunne fordrø, at den paa Kirkeeierens Befostring udvidedes for hans maaskee 400 Arbejdere. Derfor har man troet, at der i ethvert Tilfælde burde anstilles Undersøgelse om, hvad Aarsagen er til, at en Udvidelse er nødvendig, og tillige om, paa hvem i dette enkelte Tilfælde Befostringen dertil kunde repareres. Man har troet, at dersom der kunde forskaffes tilstrækkeligt Rum uden at udvide Kirkens Yermur, f. Ex. ved at inddrage et Capel i Kirken eller ved at tage Kirketaarnet ind med i Kirken, saa kunde det paalægges Kirkeeieren at skaffe det Rum, fordi det dog kun gjaldt om en Omordning af de indre Forhold, for at Kirken kunde svare til sin Bestemmelse. Men dersom en Udvidelse ved en Tilbygning behøvedes, har man ikke meent, at det kunde paabehøves Kirkeeieren, i det Mindste ikke ham alene. Ved sit Skjøde er Kirkeeieren forpligtet til at holde Kirken „ved Magt og Lige“. Det er altsaa til en Vedligeholdelse i sømmelig Tilstand, at han er forpligtet; men jeg kan paa ingen Maade indsee, at Udvidelse er en Art Vedligeholdelse. Udvidelse gaaer videre end Vedligeholdelse. Naar nu de henfarne Konger i sin Tid have solgt Kirkerne med den bestemte Forpligtelse at holde dem ved Magt og Lige, men ikke med Forpligtelse til at udvide dem, saa indseer jeg ikke, at denne Byrde, som saaledes er lagt paa dem, senere eensidigt kan forhøies, og det er derfor, man har meent, at dette sjældne Tilfælde, at en Kirke skulde udvides, maatte, hvergang Saa-dant skulde stee, komme under særegen Over-